



Vastaus Mika Kasosen, Maarit Raja-Ahon ja Eve Rämön sekä 31 muun valtuutetun aloitteeseen Vantaan väestönsuojien tila

VD/4494/00.02.00.03/2023

TeA/AK/RLe/PWa/EK/MT/EK

Mika Kasonen, Maarit Raja-Aho ja Eve Rämö sekä 31 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Me allekirjoittaneet valtuutetut pyydämme selvitystä, miten Vantaan kaupunki on ottanut huomioon aikaisemmin rakennettujen rakennusten väestönsuojien rakennusvelvoitteen. Aikaisempina vuosina rakennettujen päiväkotien, koulujen tms. väestönsuojat ovat ilmeisesti jääneet rakentamatta, vaikka pelastustoimi virallisesti lausunut, ettei puolla sellaisia rakennushankkeita, joista puuttuu lain vaatimat väestönsuojat. Näitä pelastustoimen lausuntoja ei ole toimitettu päätöksentekoon.

Rakennusvalvonnassa on käytetty 10 vuoden siirtymäaikaa rakennusvelvoitteen osalta. Nyt siirtymäaika on menossa umpeen ja väestönsuojat pitäisi käsittääksemme rakentaa. Laki väestönsuojien rakennusvelvoitteesta ei ole muuttunut.

Euroopassa on sota ja lain velvoittamat väestönsuojat ovat nyt, jos koskaan tärkeitä rakentaa. Moni kuntalainen on huolissaan siitä, mistä oma mahdollinen suoja kriisitilanteessa löytyy.

Pyydämme myös selvitystä, kuinka monta kohdetta on jätetty lain vaatiman velvoitteen ulkopuolelle, sekä kaupungin, että yksityisten yritysten kohdalla. Sekä selvitys siitä, miten nämä velvoitteet aiotaan suorittaa ja millaisella aikataululla? ”

Kaupunginvaltuusto 19.6.2023 § 27

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kaupunkiympäristön toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Pelastuslain 71 § mahdollistama väestösuojan rakentamisen lykkäys viidellä vuodella on varsin tavanomaista laajoissa rakentamishankkeissa (esim. asuntorakentamisen korttelikokonaisuudet). Rakennusvalvonnan tiedossa ei ole, että yksityisten toimijoiden osalta väestönsuojia olisi jäänyt toteuttamatta myönnetyn aikarajan puitteissa.

Hankkeissa, joissa on haettu pelastuslain 71 § mukaista lykkäystä tai vapautusta väestönsuojan rakentamiselle, on poikkeuksetta pyydetty pelastuslaitoksen lausunto. Näin myös Vantaan kaupungin toimitilahankkeissa. Ko. lausunto on ollut osa lupa-aineistoa. Rakennusluvista pyydetyt lausunnot on listattu luettelomaisesti ja lausuntojen osalta on todettu, onko lausuntoa puollettu tai ei. Sitä, kuinka selkeästi esittelijä on asian varsinaisessa rakennuslupajaoston tai lupajaoston kokouksessa esiin tuonut, ei jälkeenpäin pysty selvittämään.



Toimitilojen rakennushankkeissa on haettu ja saatu viime vuosina vapautusta tai lykkäystä väestönsuojan toteutuksesta. Väestönsuojan rakentamisvelvollisuus uudisrakentamisen yhteydessä mahdollistaa rakennusvalvontaviranomaisen harkinnan asiassa seuraavasti (Pelastuslaki 28.12.2018/1353 71 §) :

”Rakennusluvan myöntävä viranomainen voi pelastusviranomaista kuultuaan sallia rakennettavaksi kahta tai useampaa rakennusta varten yhteisen väestönsuojan, jos se rakennetaan viiden vuoden kuluessa ensimmäisen rakennuksen osittaisesta loppukatselmuksesta. Rakennusluvan myöntävä viranomainen voi sallia yhteisen väestönsuojan rakennettavaksi myöhemminkin kuin viiden vuoden kuluessa ensimmäisen rakennuksen osittaisesta loppukatselmuksesta, jos siihen on perusteltu syy eikä poikkeuksen tekeminen olennaisesti heikennä suojautumismahdollisuuksia.”

Joissakin tapauksissa kohteen väestönsuojapaikkojen on voitu osoittaa olevan kohteen tontin ulkopuolella toisessa rakennuksessa sijaitsevassa väestönsuojassa. Yksityiskohtaisemmat kohdekohtaiset perustelut lykkäämiselle on esitetty kunkin hankkeen osalta hakijan toimittamassa rakennuslupahakemuksen liitteessä. Perusteluina lykkäyksen tai vapautuksen hakemiselle on käytetty muun muassa:

- alueellista väestönsuojapaikkojen riittävyyttä
- kustannusvaikutuksia
- kestävän kehityksen näkökulmaa
- käytettävyyttä rauhanaikaisessa toiminnassa

Vantaan kaupungin toimitilahankkeissa vapautus väestönsuojan rakentamisesta on myönnetty yhteensä kahdeksaan pysyvään rakennukseen, joiden väestönsuojatilat on ollut osoitettavissa samalla tontilla tai lähettyvillä olevista rakennuksista. Väestönsuojien rakentamiseen on myönnetty 5 vuoden lykkäys yhteensä kuuteen rakennukseen. Nämä rakennuksen ovat valmistuneet vuosina 2018–2024, jolloin määräaika suojien toteutukselle umpeutuu vuosina 2023–2029.

Väestönsuojan toteutuksesta viiden vuoden lykkäyksen saaneisiin kohteisiin on laadittu suunnitelma yhdessä rakennusvalvonnan kanssa ja hankkeet ollaan viemässä valmisteilla olevaan investointiohjelmaan rahoituksen järjestämiseksi. Vaadittavien suojahuoneiden koko vaihtelee 34–150 m²:iin ja ne on suunniteltu tapauskohtaisesti toteutettavaksi kyseessä olevan päiväkodin tai koulun piharakennuksina, lähettyvillä olevan uuden päiväkotirakennuksen yhteyteen tai erillishankkeina. Erillishankkeina väestönsuojat on toteutettavissa suurempina useampaa kohdetta palvelevina.

Maailmantilanne huomioiden väestönsuojien rakentaminen suurempina kokonaisuuksina olisi perusteltua kuntalaisten paremman suojautumismahdollisuuksien näkökulmasta verrattuna nykytilanteeseen, jossa veloitteet täytetään toteuttamalla esimerkiksi 34 m²:n erillinen piharakennus suojautumista varten. Laajemmilla kokonaisratkaisuilla olisi saatavissa paremmin myös rauhanajan toissijaista käyttöä. Tämänäyttypysien ratkaisujen edistämiseen ei nykyisillä suunnittelu- ja investointiresursseilla ole kuitenkaan varauduttu.

Kaupunginhallitus 3.6.2024 § 33

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Mika Kasoselle, Maarit Raja-Aholle ja Eve Rämölle sekä 31 muulle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus ja



- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Päätettiin jättää asia pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Kaupunginhallitus 17.6.2024 § 39

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Mika Kasoselle, Maarit Raja-Aholle ja Eve Rämölle sekä 31 muulle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Päätettiin palauttaa asia valmisteluun.

Kaupunkiympäristön toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Pelastuslain 71 § mahdollistama väestösuojan rakentamisen lykkäys viidellä vuodella on varsin tavanomaista laajoissa rakentamishankkeissa (esim. asuntorakentamisen korttelikokonaisuudet). Rakennusvalvonnan tiedossa ei ole, että yksityisten toimijoiden osalta väestönsuojia olisi jäänyt toteuttamatta myönnetyn aikarajan puitteissa.

Hankkeissa, joissa on haettu pelastuslain 71 § mukaista lykkäystä tai vapautusta väestönsuojan rakentamiselle, on poikkeuksetta pyydetty pelastuslaitoksen lausunto. Näin myös Vantaan kaupungin toimitilahankkeissa. Ko. lausunto on ollut osa lupa-aineistoa. Rakennusluvista pyydetty lausunnot on listattu luettelomaisesti ja lausuntojen osalta on todettu, onko lausuntoa puollettu tai ei. Sitä, kuinka selkeästi esittelijä on asian varsinaisessa rakennuslupajaoston tai lupajaoston kokouksessa esiin tuonut, ei jälkeenpäin pysty selvittämään.

Lupahakemuksen käsittelyn yhteydessä lupajaoston päätösesitykseen kirjataan lausunnonantaja, päivämäärä sekä lausunnon tulos (yleisimmin puollettu, ehdollinen, ei puolleta). Varsinainen lausunto on tallennettu asianhallintajärjestelmään (Lupapiste), johon lupajaoston jäsenillä on pääsy ja lukuoikeus. Lausunnot ovat siis olleet lupajaoston käytettävissä vastaavalla tavalla kuin muukin liiteaineisto.

Toimitilojen rakennushankkeissa on haettu ja saatu viime vuosina vapautusta tai lykkäystä väestönsuojan toteutuksesta. Väestönsuojan rakentamisvelvollisuus uudisrakentamisen yhteydessä mahdollistaa rakennusvalvontaviranomaisen harkinnan asiassa seuraavasti (Pelastuslaki 28.12.2018/1353 71 §): ”Rakennusluvan myöntävä viranomainen voi pelastusviranomaisista kuultuaan sallia rakennettavaksi kahta tai useampaa rakennusta varten yhteisen väestönsuojan, jos se rakennetaan viiden vuoden kuluessa



ensimmäisen rakennuksen osittaisesta loppukatselmuksesta. Rakennusluvan myöntävä viranomainen voi sallia yhteisen väestönsuojan rakennettavaksi myöhemminkin kuin viiden vuoden kuluessa ensimmäisen rakennuksen osittaisesta loppukatselmuksesta, jos siihen on perusteltu syy eikä poikkeuksen tekeminen olennaisesti heikennä suojautumismahdollisuuksia.”

Joissakin tapauksissa kohteen väestönsuojapaikkojen on voitu osoittaa olevan kohteen tontin ulkopuolella toisessa rakennuksessa sijaitsevassa väestönsuojassa. Yksityiskohtaisemmat kohdekohtaiset perustelut lykkäämiselle on esitetty kunkin hankkeen osalta hakijan toimittamassa rakennuslupahakemuksen liitteessä. Perusteluina lykkäyksen tai vapautuksen hakemiselle on käytetty muun muassa:

- alueellista väestönsuojapaikkojen riittävyttä
- kustannusvaikutuksia
- kestävän kehityksen näkökulmaa
- käytettävyyttä rauhanaikaisessa toiminnassa

Vantaan kaupungin toimitilahankkeissa vapautus väestönsuojan rakentamisesta on myönnetty yhteensä kahdeksaan pysyvään rakennukseen, joiden väestönsuojatilat on ollut osoitettavissa samalla tontilla tai lähettävillä olevista rakennuksista. Väestönsuojien rakentamiseen on myönnetty 5 vuoden lykkäys yhteensä kuuteen rakennukseen. Nämä rakennuksen ovat valmistuneet vuosina 2018–2024, jolloin määräaika suojien toteutukselle umpeutuu vuosina 2023–2029.

Väestönsuojan toteutuksesta viiden vuoden lykkäyksen saaneisiin kohteisiin on laadittu suunnitelma yhdessä rakennusvalvonnan kanssa. Vaadittavien suojahuoneiden koko vaihtelee 34–150 m²:iin ja ne on suunniteltu tapauskohtaisesti toteutettavaksi kyseessä olevan päiväkodin tai koulun piharakennuksina, lähettävillä olevan uuden päiväkotirakennuksen yhteyteen tai erillishankkeina. Erillishankkeina väestönsuojat on toteutettavissa suurempina useampaa kohdetta palvelevina.

Julkisessa vastauksessa ei ole tarkoituksenmukaista yksilöidä ko. kohteita eikä väestönsuojien tarkempia rakentamisaikatauluja. Valtuuston hyväksymässä investointiohjelmassa on määrärahavaraukset väestönsuojien toteuttamiseksi selvitysten mukaisesti kiireellisyysjärjestyksessä. Suunnitelmien mukaan ensimmäiset väestönsuojat toteutetaan täydennysrakentamalla yhteen koulun ja yhteen päiväkotiin vuoden 2025 aikana. Kolmea päiväkotia palveleva alueellinen väestönsuoja toteutetaan vuonna 2027 ja kahden erillisen päiväkodin väestönsuojat lisärakennuksina vuonna 2028.

Maailmantilanne huomioiden väestönsuojien rakentaminen suurempina kokonaisuuksina olisi perusteltua kuntalaisten paremman suojautumismahdollisuuksien näkökulmasta verrattuna nykytilanteeseen, jossa velvoitteet täytetään toteuttamalla esimerkiksi 34 m²:n erillinen piharakennus suojautumista varten. Laajemmilla kokonaisratkaisulla olisi saatavissa paremmin myös rauhanajan toissijaista käyttöä. Tämän tyyppisten ratkaisujen edistämiseen ei nykyisillä suunnittelu- ja investointiresursseilla ole kuitenkaan varauduttu.

Kaupunginhallitus 10.2.2025 § 10

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Mika Kasoselle, Maarit Raja-Aholle ja Eve Rämölle sekä 31 muulle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus ja



b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginvaltuusto 24.2.2025 § 5

Kaupunginhallituksen esitys:

Päätetään merkitä kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- allekirjoitettu Mika Kasosen, Maarit Raja-Ahon ja Eve Rämön sekä 31 muun valtuutetun aloitteeseen Vantaan väestönsuojien tila

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 2.1. Valituskielto

Lisätiedot:

Rakennusvalvontapäällikkö Risto Levanto, tilakeskusjohtaja Pekka Wallenius
(etunimi.sukunimi@vantaa.fi)